

Ilmiy amaliy jurnal

№ 7 (9)
2026

YANGI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

7

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Umarov A.T. Mintaqalarni barqaror rivojlantirish strategiyasini shakllantirishning konseptual asoslari..... **7**

Хошимов П.З., Эгамназарова Г.Ш. Ўзбекистонда атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг иқтисодий ва ҳуқуқий асослари..... **13**

Raxmatova F.Y. To‘qimachilik sanoatida yashil investitsiyalar va resurs samaradorligini oshirish yo‘nalishlari..... **19**

Ergasheva A.F. Milliy hunarmandchilik brendlarini ilgari surishda raqamli marketing vositalaridan foydalanish..... **22**

Rahimova N.A. Inson resurslarini boshqarishda Big Data va HR analitikaning samarodorlikka ta’siri..... **25**

Эгамназарова Г.Ш. Аҳоли ўсишининг CO_2 эмиссияси, ресурслар истеъмоли ва уларнинг иқтисодий барқарорликка таъсири..... **28**

Хасанов У.Ю. Кибержиноят рискларини бошқариш амалиётининг концептуал асосларининг ривожланиши..... **33**

Алимухамедов Ш.Р. Божхона тўловларини ундиришда божхона қийматини аниқлашнинг ўрни..... **38**

Сапаров И.Х. Маҳаллий бюджетлар харажатлари ижросининг самарадорлигини ошириш масалалари (Тошкент вилояти мисолида)..... **43**

Shaydulov Sh.Sh. Surxondaryo viloyatida elektron tijorat rivojlanishiga ta‘sir etuvchi omillar tahlili **57**

Abdulxakimov Z.T. Dunyo zargarlik sanoatini rivojlanishining bugunki kundagi xolati..... **60**

Ibragimova G.S. Ta’lim sifatini oshirishda boshqaruv tizimining iqtisodiy samaradorligini rivojlantirish..... **65**

Davronova N., Abdulxakimov Z.T. Kaydzen konsepsiyasining nazariy va uslubiy asoslari..... **69**

Isaqov A.T. Fermer xo‘jaliklarida agroresurslardan foydalanish samaradorligini oshirish istiqbollarini prognozlash..... **73**

Berdimurodov U.S. Agrosanoat majmuasida klaster tizimini tashkil etish va rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari..... **76**

Хусанбоева Т.М. Цели и задачи преподавания экономических дисциплин в системе высшего образования..... **82**

Alimov N.H. Global adolat kodeksi va global adolat reytingini (indeksini) joriy qilish yo‘llari..... **86**

Umurzaqova I.S. “Investitsiyalar taqsimoti va samaradorlik paradoksi: O‘zbekiston tarmoqlari misolida stoxastik chegara (SFA) va kvadrant tahlili”..... **92**

Safarova Y.A. Iqtisodiy o‘sishning infratuzilmaviy omillarining ta’sir mexanizmlarini baholash.... **101**

Eshqulova N.N. Mamlakat makroiqtisodiy barqarorligini ta’minlashda eksport va importning geografik diversifikatsiyasining ahamiyati..... **108**

Nabiyev A.K. O‘zbekistonda raqobatchilik muhitini shakllantirish va monopoliyaga qarshi qonunchilik..... **115**

Ketmanov A.M. Kichik biznesni moliyaviy resurslarni shakllantirish yo‘nalishlari..... **121**

Мурадов Б.А. Жаҳон мамлакатларида темир йўл транспортини инновацион ривожлантириш тажрибаси..... **125**

Jo‘rayeva M.Z. O‘zbekiston mintaqalarida yashil investitsiyalar va barqaror rivojlanish o‘rtasidagi bog‘liqlik tahlili..... **131**

Qodirov H.M. Adir hududi ekotizimlarini boshqarishda intensiv sug‘orish tizimini joriy etish..... **136**

Jo‘rayeva M.A. Kichik biznes subyektlariga jalb etilgan investitsiyalarni raqobatbardoshlik transmissiya mexanizmi va uni baholash uslubiyoti (Andijon viloyati misolida)..... **143**
Muhsinova F.A. Raqamli texnologiyalarning inson resurslarini boshqarishdagi o‘rni va innovatsion yondashuvning nazariy jihatlari..... **151**
Kamoldinova N.A. Kichik biznesda ayollar bandligining ahamiyati..... **157**
Xamrayeva S.I. Raqamli iqtisodiyot sharoitida xalqaro savdoning transformatsiyasi va iqtisodiy rivojlanishga ta’siri..... **161**
Dadaboyeva M.M. Andijon viloyatida kichik biznes eksportining hozirgi holati va rivojlanish tendensiyalari..... **166**
Xakkulov A.U. Tijorat banklarida foiz risklarini baholashning nazariy va metodologik asoslari..... **171**
Allasheva N.A. Zamonaviy globallashuv sharoitida moliyaviy risklar va ularni boshqarish strategiyalari..... **179**
Atoyev N.R. Yangi industrial mamalakatlar: Chili va Singapur modeli tahlili va ularni O‘zbekistonda qo‘llash imkoniyatlari..... **182**
Yangiboev R.B. O‘zbekiston bank tizimi likvidliligiga ta’sir etuvchi omillarining empirik tahlili.... **190**
Nazarov J.R. Yashil iqtisodiyot: O‘zbekistonning barqaror kelajagiga yo‘l..... **198**
Qo‘zieva N.N. Tijorat banklarida mijozlar bazasini shakllantirishning nazariy asoslari..... **202**
Wang Jiahao Исследование по вопросам совместного развития индустрии электронной коммерции между Пекином и Ташкентом в рамках «Цифрового Шелкового пути»..... **207**
Qurbanov U.E. O‘zbekiston Respublikasi hududlari kesimida aholi daromadlarining iqtisodiy tahlili..... **216**
Abduvaxidova N.A. O‘zbekistonda barqaror turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar..... **221**
Murodov O.U. Sanoat korxonalarida resurslardan samarali foydalanish jarayoniga ta’sir etuvchi omillar..... **225**
Xasanov S.Q. “To‘qimachilik sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari..... **229**
Kabilov O.X. Paxta va g‘alla urug‘liklarini tayyorlovchi korxonalar faoliyatiga ta’sir etuvchi omillar **234**
Pirmanov O.B. Oliy ta’lim tizimi raqamli ekotizimini shakllantirishdagi tizimli muammolar va boshqaruvdagi uzilishlar tahlili..... **238**

Mazkur yo‘nalishlarni tizimli ravishda amalga oshirish hududlar o‘rtasidagi iqtisodiy nomutanosibliklarni kamaytirish hamda aholi turmush darajasini yaxshilashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Kuznets S. Economic Growth and Income Inequality // *The American Economic Review*. – 1955. – Vol. 45, No. 1. – P. 1–28.
2. Sen A. Development as Freedom. – New York: Oxford University Press, 1999.
3. Stiglitz J.E. The Price of Inequality: How Today’s Divided Society Endangers Our Future. – New York: W.W. Norton & Company, 2012.
4. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi**.** Aholi daromadlari bo‘yicha statistik ma’lumotlar. – Toshkent, 2025.
5. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. O‘zbekiston Respublikasining ijtimoiy-iqtisodiy holati bo‘yicha statistik ma’lumotlar. – Toshkent, 2025.
6. World Bank. Uzbekistan: Country Economic Update. – Washington, D.C.: World Bank.
7. United Nations Development Programme (UNDP). Human Development Report. – New York: UNDP.

UDK: 338.48

O‘ZBEKISTONDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSION YONDASHUVLAR

ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В РАЗВИТИИ УСТОЙЧИВОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ

DIGITAL TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE APPROACHES IN DEVELOPING SUSTAINABLE TOURISM IN UZBEKISTAN

Nargiza Abduvaxidova Akbardjonovna
“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti, PhD

Annotatsiya

Ushbu maqolada O‘zbekistonda barqaror turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarning o‘rni ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqot davomida sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), geografik axborot tizimlari (GIS), Internet of Things (IoT), virtual reallik va blokcheyn texnologiyalarining turizm sohasidagi qo‘llanilishi hamda ularning iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy samaradorlikka ta’siri yoritilgan. Shuningdek, O‘zbekistonda turizmni raqamlashtirish jarayonida erishilgan natijalar, mavjud muammolar va istiqboldagi rivojlanish yo‘nalishlari tahlil qilinib, barqaror turizmni ta’minlash bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya turizm xizmatlari sifatini oshirish, resurslardan oqilona foydalanish va mamlakatning xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligini kuchaytirishda muhim omil ekanligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: barqaror turizm, raqamli texnologiyalar, innovatsiyalar, sun’iy intellekt, Big Data, GIS, IoT, blokcheyn, virtual reallik, raqamli marketing, turizm infratuzilmasi, O‘zbekiston.

В данной статье научно анализируется роль цифровых технологий и инновационных подходов в развитии устойчивого туризма в Узбекистане. Исследование охватывает применение технологий искусственного интеллекта, больших данных (Большие данные), географических информационных систем (ГИС), Интернета вещей (IoT), виртуальной реальности и блокчейна в туристическом секторе и их влияние на экономическую, экологическую и социальную эффективность. Также проанализированы результаты,

достигнутые в процессе цифровизации туризма в Узбекистане, существующие проблемы и будущие направления развития, а также разработаны практические рекомендации по обеспечению устойчивого туризма. Результаты исследования показывают, что цифровая трансформация является важным фактором повышения качества туристических услуг, рационального использования ресурсов и укрепления конкурентоспособности страны на международном туристическом рынке.

Ключевые слова: устойчивый туризм, цифровые технологии, инновации, искусственный интеллект, Большие данные, ГИС, IoT, блокчейн, виртуальная реальность, цифровой маркетинг, туристическая инфраструктура, Узбекистан.

This article scientifically analyzes the role of digital technologies and innovative approaches in the development of sustainable tourism in Uzbekistan. The study covers the application of artificial intelligence, big data (Big Data), geographic information systems (GIS), Internet of Things (IoT), virtual reality and blockchain technologies in the tourism sector and their impact on economic, environmental and social efficiency. Also, the results achieved in the process of digitizing tourism in Uzbekistan, existing problems and future development directions were analyzed, and practical recommendations were developed to ensure sustainable tourism. The results of the study show that digital transformation is an important factor in improving the quality of tourism services, rational use of resources and strengthening the country’s competitiveness in the international tourism market.

Keywords: sustainable tourism, digital technologies, innovations, artificial intelligence, Big Data, GIS, IoT, blockchain, virtual reality, digital marketing, tourism infrastructure, Uzbekistan.

So‘nggi yillarda jahon iqtisodiyotining muhim tarmoqlaridan biri sifatida turizm sohasi barqaror rivojlanish tamoyillariga asoslangan yangi bosqichga o‘tmoqda. Iqlim o‘zgarishi, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, madaniy merosni asrash hamda mahalliy aholi manfaatlarini ta’minlash zamonaviy turizm siyosatining ustuvor yo‘nalishlariga aylandi. Shu bilan bir qatorda, raqamli transformatsiya jarayonlari turizm sohasining rivojlanishiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), bulutli texnologiyalar, mobil ilovalar, geografik axborot tizimlari (GIS), Internet of Things (IoT), blokcheyn va virtual reallik kabi zamonaviy texnologiyalar turizm xizmatlari sifatini oshirish, resurslardan samarali foydalanish hamda turistlar ehtiyojlarini aniq prognoz qilish imkonini bermoqda.

O‘zbekiston boy tarixiy-madaniy merosi, Buyuk Ipak yo‘li shaharlari, milliy urf-odatlari va tabiiy rekreatsion hududlari bilan xalqaro turizm bozorida yuqori salohiyatga ega mamlakatlardan biri hisoblanadi. Mamlakatda turizm infratuzilmasini modernizatsiya qilish, elektron davlat xizmatlarini joriy etish, onlayn bron qilish tizimlarini rivojlantirish va raqamli marketing vositalaridan foydalanish orqali turizmning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq turizmning barqaror rivojlanishini ta’minlash uchun raqamli texnologiyalarni innovatsion boshqaruv mexanizmlari bilan uyg‘unlashtirish, ekologik xavfsizlikni ta’minlash va mahalliy hamjamiyatlarni rivojlanish jarayoniga faol jalb etish dolzarb vazifa bo‘lib qilmoqda [1].

Tadqiqot davomida ilmiy bilishning kompleks usullaridan foydalanildi. Xususan, tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik ma’lumotlarni umumlashtirish, induksiya va deduksiya, ilmiy kuzatish hamda mantiqiy tahlil metodlari qo‘llanildi. Shuningdek, xalqaro tashkilotlarning barqaror turizmga oid konsepsiyalari, ilmiy maqolalar, monografiyalar, O‘zbekiston Respublikasida turizm va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga oid normativ-huquqiy hujjatlar hamda so‘nggi yillarda e’lon qilingan ilmiy tadqiqotlar o‘rganildi.

Tadqiqot metodologiyasi barqaror turizmning uch asosiy komponenti – iqtisodiy samaradorlik, ekologik muhofaza va ijtimoiy barqarorlik tamoyillari asosida shakllantirildi. Mazkur tamoyillar doirasida raqamli texnologiyalarning turizm infratuzilmasini rivojlantirish, turistlar oqimini boshqarish, xizmatlar sifatini oshirish hamda tabiiy va madaniy resurslarni muhofaza qilishdagi ahamiyati baholandi.

Xurramov O. o‘zining “O‘zbekistonda raqamli turizmni rivojlantirish imkoniyatlari” nomli maqolasida mamlakatda raqamli turizmni rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilgan. Muallif raqamli platformalar, elektron xizmatlar, onlayn bronlash tizimlari hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining turizm xizmatlari sifatini oshirishdagi ahamiyatini asoslab bergan. Shuningdek, O‘zbekistonda raqamli turizm infratuzilmasini rivojlantirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqilgan [3].

Gulyamova G. “Turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish” mavzusidagi maqolasida “Smart Tourism” va “Turizm 4.0” konsepsiyalarining nazariy asoslarini yoritgan. Muallif sun’iy intellekt, buyumlar interneti (IoT), raqamli ekotizimlar va onlayn navigatsiya texnologiyalarining turistik destinatsiyalar raqobatbardoshligini oshirishdagi rolini tahlil qilgan hamda O‘zbekistonda turizmni raqamlashtirish jarayoniga baho bergan [4].

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar barqaror turizmni rivojlantirishning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Raqamlashtirish turizm xizmatlarini tezkor, shaffof va qulay tashkil etishga xizmat qiladi. Elektron bron qilish tizimlari, mobil ilovalar, raqamli xaritalar va onlayn to‘lov platformalari turistlarning safar jarayonini sezilarli darajada soddalashtiradi.

Bugungi kunda sun’iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish turistlarning qiziqishlari, xarid odatlari va sayohat yo‘nalishlarini tahlil qilish imkonini bermoqda. Sun’iy intellekt asosidagi tavsiyaviy tizimlar har bir foydalanuvchi uchun individual turistik marshrutlarni shakllantirish orqali xizmatlar sifatini oshiradi. Natijada turistlarning qoniqish darajasi ortadi, turizm korxonalarining daromadlari esa barqaror o‘sish tendensiyasiga ega bo‘ladi.

Katta ma’lumotlar texnologiyasi (Big Data) turistik oqimlarni oldindan prognoz qilishda muhim vosita hisoblanadi. Turistlarning geografik harakati, mavsumiy talab, transport oqimlari va mehmonxonalar bandligi to‘g‘risidagi katta hajmdagi ma’lumotlar real vaqt rejimida tahlil qilinishi natijasida turizm infratuzilmasini samarali rejalashtirish imkoniyati yaratiladi. Bu esa ortiqcha yuklanishlarning oldini olish va ekologik muvozanatni saqlashga xizmat qiladi.

Geografik axborot tizimlari (GIS) barqaror turizmni boshqarishda alohida ahamiyat kasb etadi. GIS texnologiyalari yordamida turistik obyektlarning joylashuvi, transport infratuzilmasi, ekologik xavf hududlari hamda tabiiy resurslarning holati monitoring qilinadi. Ushbu texnologiya turistik marshrutlarni optimallashtirish bilan bir qatorda muhofaza qilinadigan hududlarda antropogen bosimni kamaytirishga ham xizmat qiladi.

1-jadval

O‘zbekistonda barqaror turizmni rivojlantirishdagi mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari

Mavjud muammo	Salbiy ta’siri	Tavsiya etilayotgan yechim
Hududlarda internet infratuzilmasining yetarli emasligi	Raqamli xizmatlardan foydalanish cheklanadi	Yuqori tezlikdagi internet tarmoqlarini kengaytirish
Raqamli savodxonlikning pastligi	Innovatsiyalarni joriy etish sekinlashadi	Mutaxassislarni tayyorlash va qayta o‘qitish
Ma’lumotlar bazasining tarqoqligi	Boshqaruv samaradorligi pasayadi	Yagona milliy turizm platformasini yaratish
Xalqaro marketingning sustligi	Turistlar oqimi cheklanadi	Raqamli marketing strategiyalarini kengaytirish
Ekologik monitoringning yetarli emasligi	Tabiiy resurslarga bosim ortadi	GIS va IoT texnologiyalarini keng joriy etish

Virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalarining rivojlanishi turizm marketingida yangi bosqichni boshlab berdi. Potensial turistlar tarixiy obidalar, muzeylar yoki tabiiy maskanlarni virtual formatda oldindan ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Bunday innovatsion yondashuv nafaqat reklama samaradorligini oshiradi, balki sayohatga bo‘lgan qiziqishni ham kuchaytiradi.

IoT texnologiyalari mehmonxonalar, aeroportlar va transport tizimlarida energiya tejamkorligini oshirish hamda xizmatlar sifatini yaxshilashda muhim vosita hisoblanadi. Aqlli

sensorlar elektr energiyasi, suv va boshqa resurslardan foydalanishni avtomatik nazorat qilib, ekologik barqarorlikni ta’minlashga yordam beradi.

O‘zbekistonda turizmni raqamlashtirish bo‘yicha so‘nggi yillarda sezilarli ishlar amalga oshirilmoqda. Elektron viza tizimining joriy etilishi, mehmonxonalarni onlayn ro‘yxatdan o‘tkazish, elektron to‘lov tizimlarining kengayishi va turizm xizmatlarini yagona raqamli platformalarda birlashtirish xorijiy turistlar oqimini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, ayrim hududlarda internet infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanmaganligi, raqamli savodxonlikning pastligi va innovatsion texnologiyalardan foydalanish bo‘yicha mutaxassislar yetishmasligi mavjud muammolar sifatida saqlanib qolmoqda.

Barqaror turizmni rivojlantirishda mahalliy aholini raqamli iqtisodiyot imkoniyatlariga jalb qilish ham muhim ahamiyatga ega. Oilaviy mehmon uylari, hunarmandchilik markazlari va ekoturizm obyektlari elektron savdo platformalari hamda ijtimoiy tarmoqlar orqali o‘z xizmatlarini xalqaro bozorda targ‘ib qilishi mumkin. Bu esa yangi ish o‘rinlari yaratish, hududiy daromadlarni oshirish va kambag‘allikni qisqartirishga xizmat qiladi.

Raqamli marketing vositalari, jumladan ijtimoiy tarmoqlar, qidiruv tizimlari optimallashtirilishi (SEO), kontent marketing va sun’iy intellekt asosidagi reklama texnologiyalari O‘zbekistonning turistik brendini xalqaro maydonda keng targ‘ib qilish imkonini bermoqda. Ayniqsa, Samarqand, Buxoro, Xiva, Shahrisabz va Farg‘ona vodiysi kabi tarixiy hududlarning raqamli platformalarda faol namoyish etilishi turistlar oqimini oshirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Barqaror turizmni rivojlantirish uchun yagona raqamli ekotizimni yaratish dolzarb hisoblanadi. Ushbu platforma transport, mehmonxona, muzey, restoran, ekskursiya xizmatlari, elektron to‘lov tizimlari va ekologik monitoring ma’lumotlarini yagona axborot maydonida integratsiyalash imkonini beradi. Natijada davlat organlari, xususiy sektor va turistlar o‘rtasidagi axborot almashinuvi samaradorligi oshadi [5].

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar O‘zbekistonda barqaror turizmni rivojlantirishning strategik omillaridan biri hisoblanadi. Sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar, GIS, IoT, blokcheyn, virtual reallik va raqamli marketing texnologiyalari turizm xizmatlari sifatini oshirish, resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik barqarorlikni ta’minlashga xizmat qiladi.

Kelgusida turizm infratuzilmasini to‘liq raqamlashtirish, hududlarda internet qamrovini kengaytirish, mahalliy tadbirkorlarning raqamli kompetensiyalarini oshirish va yagona milliy turizm platformasini shakllantirish muhim ustuvor vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalarni ekologik boshqaruv tamoyillari bilan uyg‘unlashtirish O‘zbekistonning xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish, turistlar oqimini ko‘paytirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta’minlashga xizmat qiladi. Shu bois raqamli transformatsiyani turizm siyosatining ajralmas qismi sifatida rivojlantirish mamlakatning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida muhim strategik ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Omonov A. A., Rasulov A. X. Turizm iqtisodiyoti. – Toshkent: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”, 2022. – 320 b.
2. Gössling S., Scott D., Hall C. M. *Pandemics, Tourism and Global Change: A Rapid Assessment of COVID-19*. – Oxford: Goodfellow Publishers, 2021. – 266 p.
3. Xurramov O. O‘zbekistonda raqamli turizmni rivojlantirish imkoniyatlari // *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar*. – 2022. – T. 10, № 3. – B. 406–413.
4. Gulyamova G. Turizmni rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish // *Ilg‘or iqtisodiyot va pedagogik texnologiyalar*. – 2026. – T. 3, № 2. – B. 207–213.
5. Xudoyberdiyev S. T., Ismoilov B. R. Turizmni barqaror rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari. – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2023. – 248 b.